

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

IZVEŠTAJA O REVIZIJI GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA OPŠTINE DEČANI ZA 2022. GODINU

Priština, Maj 2023

SADRŽAJ IZVEŠTAJA

- 1 Mišljenje revizije
- 2 Nalazi i preporuke
- 3 Sažeta informacija o planiranju i izvršenju budžeta
- 4 Napredak u sprovođenju preporuka

Dodatak I: Pismo potvrde / Tabela za komentare BO-a u vezi sa revizorskim izveštajem

Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR i drugih delova Godišnjeg Izveštaja

1 Mišljenje Revizije

Završili smo reviziju finansijskih izveštaja opštine Dečani za godinu koja se završava 31. decembra 2022. godine, u skladu sa Zakonom o Nacionalnoj Kancelariji Revizije Republike Kosova i Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Revizija je izvršena prvenstveno kako bi nam omogućila da izrazimo mišljenje o finansijskim izveštajima i zaključak o usaglašenosti sa nadležnim organima.¹

Kvalifikovano mišljenje o godišnjim finansijskim izveštajima

Završili smo reviziju godišnjih finansijskih izveštaja opštine Dečani (OD), koji sadrže izveštaj o primanjima i uplatama u gotovini, izveštaj o izvršenju budžeta i beleške objašnjenja o finansijskim izveštajima, uključujući rezime značajnih računovodstvenih politika i ostale izveštaje², za godinu koja se završila 31. decembra 2022.

Po našem mišljenju, pored uticaja pitanja navedenih u paragrafu Osnova za kvalifikovano mišljenje, Godišnji Finansijski Izveštaji opštine Dečani, predstavljaju istinitu i realnu sliku u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor, prema računovodstvu zasnovanom na gotovini.

Osnova za Kvalifikovano mišljenje

- B1 Obelodanjivanja imovine u GFI nisu bila potpuna i tačna jer su potcenjena za 6,477,610€;
- B2 Opština je platila i upisala troškove u vrednosti od 625,259€ iz neadekvatnih ekonomskih kategorija. Od njih, 461,909€ bila su plaćanja koja su izvršena od Trezora na osnovu sudskih/izvršnih odluka i 163,350€ bila su plaćanja koja su izvršena od opštine kao rezultat lošeg budžetiranja;
- B3 Obelodanjivanja kontingentnih obaveza nisu bila potpuna i tačna jer su precenjena za 561,043€;
- B4 Nedostatak u obelodanjivanju neplaćenih obaveza u GFI;
- A1 Opština je izvršila plaćanja iz subvencija u vrednosti od 16,700€ osoblju angažovanom po Sporazumu o posebnim uslugama (SPU) na ime zahteva drugih lica.

Za više detalja pogledajte potpoglavlje 2.1 Pitanja koja utiču na mišljenje revizije

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija

Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. U skladu sa ONISA-P-10, MSVIR 130, Etički kodeks NKR-a kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od revidiranog subjekta. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i prikladni za osiguranje osnovu za mišljenje.

Zaključak o usklađenosti

Izvršili smo reviziju da li su naknadni procesi i transakcije u skladu sa utvrđenim revizorskim kriterijumima koji proizilaze iz zakona koji se primenjuje na subjekt revizije u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava.

Prema našem mišljenju, zbog važnosti pitanja opisanih u odeljku Osnova za zaključak o usklađenosti, transakcije izvršene u procesu izvršenja budžeta opštine Dečani nisu bile u skladu sa kriterijumima revizije koji proizilaze iz zakonodavstva koje se primenjuje na subjekt revizije u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava.

Osnova za zaključak

- A2 Nepravilna primena zakonskih uslova za procenu tendera kao neuobičajeno niskih;
- B5 Prekoračenje ugovorenih količina preko 30% dozvoljeno za javne okvirne ugovore;
- B6 Imenovanje i angažovanje službenika za obavljanje posebnih usluga ne u skladu sa sprovodljivim zakonima i propisima;
- B7 Nedostaci u raspodeli subvencija za nevladine organizacije - NVO;
- A3 Dodela stipendija u suprotnosti sa uslovima javnog konkursa;
- B8 Kašnjenje u plaćanju faktura/računa i visoki proceduralni troškovi plaćanja izvršeni od Trezora;
- B9 Nedostaci u upravljanju prihodima od poreza na imovinu;
- B10 Neverifikacija 20% trenutnog stanja objekata.

Opširnije pogledajte potpoglavlje 2.2 Pitanja koja utiču na zaključak o usklađenosti

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. U skladu sa ONISA-P-10, MSVIR 130, Etički kodeks NKR-a kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od revidiranog subjekta. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i prikladni za osiguranje osnovu za zaključak.

Odgovornosti Menadžmenta i upravnih organa o godišnjim finansijskim izveštajima

Predsednik Opštine odgovoran je za pripremu i realnu prezentaciju finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva u Javnom Sektoru - Finansijsko

Izveštavanje zasnovano na Računovodstvu Gotovine. Takođe, Predsednik Opštine odgovoran je za uspostavljanje unutrašnjih kontrola, za koje utvrdi da su neophodne kako bi se omogućilo sastavljanje finansijskih izveštaja, bez pogrešnog prikazivanja materijalnih izveštaja izazvanih bilo prevaram ili greškom. To uključuje ispunjavanje zahteva koji proizilaze iz Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti i Uredba br. 01/2017 o Godišnjem Finansijskom Izveštavanju Budžetskih Organizacija.

Predsednik Opštine Dečani je odgovoran za obezbeđivanje nadzora nad postupkom finansijskog izveštavanja Opštine Dečani.

Odgovornosti Menadžmenta o Usklađenosti

Menadžment opštine Dečani je takođe odgovoran za korišćenje finansijskih sredstava opštine Dečani u skladu sa Zakonom o upravljanju javnim finansijama i odgovornošću i svim ostalim važećim pravilima i propisima.³

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naši ciljevi su da pružimo razumno uverenje da finansijski izveštaji u celini ne sadrže materijalno značajne pogreške, bilo zbog prevare ili greške, i da izdajemo/izradimo revizorski izveštaj koji uključuje naše mišljenje. Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi, razumno očekuje da utiču u ekonomskim odlukama korisnika koje se donose na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Naš cilj je takođe da izrazimo revizorsko mišljenje o usklađenosti relevantnih vlasti Opštine Dečani sa svim primenljivim politikama Opštine Dečani, pravilima i propisima u vezi sa korišćenjem finansijskih resursa revidiranog subjekta.

Kao deo revizije u skladu sa Zakonom o NKR i ISSAI, vršimo profesionalnu presudu i održavamo profesionalni skepticizam tokom cele revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procenimo rizike od materijalno značajnih pogrešnih prikazivanja finansijskih izveštaja, bilo zbog prevare ili greške, izradimo i izvršimo revizorske postupke koji odgovaraju na te rizike, i pribavimo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da obezbedimo osnovu za naše mišljenje. Rizik od ne otkrivanja materijalno značajnih pogrešnih navoda koji nastaju kao rezultat prevare veći je od onog koji je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje unutrašnjih kontrola.
- Identifikujemo i procenimo rizike neusklađenosti sa vlastima, bilo zbog prevare ili

greške, izradimo i izvršimo revizorske postupke koji su odgovorni za te rizike, i pribavimo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da pruže osnovu za naš zaključak o usklađenosti sa vlastima. Rizik od ne otkrivanja materijalno značajnih pogrešnih navoda koji nastaju kao rezultat prevare veći je od onog koji je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje unutrašnjih kontrola.

- Osiguramo da razumemo unutrašnju kontrolu relevantnu za reviziju, radi izrade revizorskih postupaka koji su prikladni, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efektivnosti interne kontrole Opštine Dečani.
- Procenimo prikladnost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procena i povezanih otkrivanja izvršene od strane menadžmenta.
- Procenimo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, da bi se osigurali da finansijski izveštaji prikazuju transakcije i osnovne događaje realno i tačno.

Između ostalog, komuniciramo sa menadžmentom i odgovornima za upravljanje, i u vezi sa obimom i vremenom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje identifikujemo tokom revizije.

Od pitanja koja su preneti menadžmentu, identifikujemo ona pitanja koja su bila najrelevantnija u reviziji finansijskih izveštaja tekućeg perioda i koja se smatraju ključnim revizorskim pitanjima. Izveštaj revizije objavljuje se na veb stranici NKR-a, sa izuzetkom informacija koje su klasifikovane kao osetljive ili zbog drugih zakonskih i administrativnih zabrana, u skladu sa važećim zakonodavstvom.

2 Nalazi i preporuke⁴

Tokom revizije, primetili smo oblasti u kojima je potrebno poboljšanje u vezi sa finansijskim upravljanjem i internom kontrolom. Proces izveštavanja u opštini je praćen nedostacima, što je uočeno i u slučaju pripreme PFV. Nakon našeg zahteva, izjave su ispravljene i dostavljene ZKA i neka od pitanja koja smo mi pokrenuli su ispravljena. Međutim, tokom procesa revizije, identifikovali smo nedostatke u obelodanjivanju imovine, potencijalnih obaveza, izvršenja i klasifikacije troškova, koji su predstavljeni u nastavku za vaš pregled u obliku nalaza i preporuka. Nalazi i preporuke imaju za cilj da izvrše neophodne korekcije finansijskih informacija predstavljenih u finansijskim izveštajima, uključujući obelodanjivanja, i da poboljšaju interne kontrole nad finansijskim izveštavanjem i usklađenost sa nadležnim organima u vezi sa upravljanjem fondovima javnog sektora. Mi ćemo razmotriti ove preporuke tokom revizije sledeće godine.

Ovaj izveštaj je rezultirao sa 17 preporuka, od njih tri (3) su nove preporuke i 14 ponovljena.

Što se tiče statusa preporuka iz prethodne godine i stepena njihovih sprovođenja, vidi poglavlje 4.

2.1 Pitanja koja utiču na mišljenje revizije

Pitanje B1 - Nedostaci u registrima kapitalnih i nekapitalnih imovina

Nalaz

Član 6.1 Uredbe br. 02/2013 o upravljanju nefinancijskom imovinom zahteva da: "svaka budžetska organizacija treba stvoriti i ažurirati Registar nefinancijske imovine koja je pod njenim upravljanjem. Takođe, prema članu 6.3: Kapitalna imovina se treba registrirati u ISUFK, dok nekapitalna imovina i zalihe trebaju se upisati u sistemu e-imovine".

Identifikovali smo da opština nije obavila upis imovina kupljenih tokom 2020., 2021. i 2022. godine. Shodno tome, registar kapitalnih imovina preko 1,000€ je potcenjen za 6,152,406€ pošto su plaćanja kapitalnih troškova (izgradnja puteva, eksproprijacije, investiciono održavanje itd.) nisu registrovani u ISUFK. Nekapitalna imovina ispod 1,000€ je potcenjena za 325,204€, pošto kupovine roba, nameštaja i raznih oprema nisu registrovane u E-imovini. Dok, zbog odsustva službenika za imovine, nije nam pružena dokumentacija izvornih dokaza za uzorke odabrane iz registra imovine sa osnovom iz prethodnih godina.

Takođe, podignuta pitanja u izveštaju prošle godine preneti su i u 2022. godini, odnosno:

- Imovine opštine (zemljište) još nisu registrovane u računovodstvenim registrima;
- Objekat osnovne škole "Edmond Hoxha" ne pripada opštini Dečane već onoj Junika, dok još figuriše u registrima kapitalne imovine, precenjajući bruto kapitalnu imovinu za 256,660€;
- 22 vozila različitih vrsta, koja su stara i njihova vrednost u knjigama trebala bi da bude nula, uopšte nisu devalvirana, precenjajući neto kapitalnu imovinu za 70,615€.

To se desilo zbog nefunkcionisanje unutrašnje kontrole. Dok prema razlozima opštine, ovo stanje je bilo zbog odlaska u penziji službenika za imovine i nemogućnosti razvijanja postupka zapošljavanja za pokrivanje ove pozicije. Međutim, tokom revizije, obavješteni smo da sada je već regrutovan službenik za imovinu.

Uticaj

Nedostatak tačnih i potpunih registara uzrokuje nedostatak informacija za menadžment u vezi sa imovinom koju poseduje opština, uzrokuje pre/potcenjivanje imovina kao i rezultiralo je u nepravilno predstavljanje informacija u finansijskim izveštajima.

Preporuka B1

Predsednik treba obezbediti funkcionisanje unutrašnje kontrole u

održavanju registra imovine uspostavljajući komunikaciju između službenika za imovinu sa jedne strane i odeljenja za finansije sa druge strane da bi se obezbedilo da je sva imovina opštine identifikovana i registrovana tačno u odgovarajućim registrima, opštinskih imovina i GFI.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B2 - Pogrešna klasifikacija troškova

Nalaz

Administrativno uputstvo br. 19/2009 za plan računovodstva, člana 8.1 i 8.3 utvrdili su svrhu i strukturu plana računovodstva, kao i ekonomsku klasifikaciju troškova koji se trebaju vršiti prema određenim ekonomskim kodovima i kategorijama.

Opština je platila i registrovala troškove u vrednosti od 461,909€ iz neadekvatnih ekonomskih kategorija. Ova plaćanja su izvršena od Trezora na osnovu sudskih/izvršnih odluka koje se odnose na nadoknadu jubilarnih plaća, praćenih u slučaju penzionisanja zaposlenih, kao i dugovanja prema različitim snabdevačima, odnosno:

- Od kapitalnih investicija isplaćeno je 110,197€ za plate i obroke koji su proizašli iz obaveza kolektivnih ugovora. Dalje, od kapitalnih investicija 222,895€ je isplaćeno za robe i usluge u vezi sa dugovanjima prema snabdevačima. Takođe, od kapitalnih investicija isplaćeno je i 118,831€ za subvencije u vezi sa primljenim obavezama prema korisnicima subvencija.
- Od roba i usluga isplaćeno je 8,574€ za kapitalne investicije u vezi sa dugovanjima prema snabdevačima, kao i 1,412€ za plate i dnevnice.

Takođe, opština je platila i registrovala troškove u vrednost od 163,350€ iz neadekvatnih ekonomskih kategorija. Ova plaćanja su izvršena od opštine kao rezultat lošeg budžetiranja i grešaka u klasifikaciji troškova uzrokovanih od same opštine i odnose se na dugove prema različitim snabdevačima kao i obaveze primljene iz sporazuma za subvencionisanje različitih projekata, odnosno:

- Od kapitalnih investicija je plaćeno 39,865€ za robe i usluge jer je plaćanje bilo za snabdevanje opremom informacione tehnologije (vrednost opremi po jedinici je ispod 1,000€) za osoblje opštine;
- Od roba i usluga, opština je platila 35.000€ za subvencije i transfere, na osnovu Memoranduma o razumevanju između opštine, Lokalnog javnog preduzeća Higijena i Udruženja za zaštitu životne sredine i čišćenje Kosova, i ima za cilj implementaciju programa za digitalizaciju, standardizaciju i

obezbeđivanju kvaliteta usluga javne kompanije. Štaviše, opština nije razvila nijedan postupak za subvencionisanje, kao i ovo pitanje nije tretirano od Skupštine opštine;

- Od roba i usluga isplaćeno je 59,808€ za subvencije i transfere, plaćanje je bilo za pokrivanje troškova sahrane za građana opštine;
- Takođe, od roba i usluga opština je platila 28,677€ za subvencije na osnovu zahteva LJP „Higijena“, (čiji je akcionar opština) da bi mu pomogla u izvršavanju obaveza koje je kompanija imala prema drugoj javnoj kompaniji RKO "Ambienti".

Loše klasifikacije troškova su se desile kao posledica plaćanja izvršenih od Trezora prema sudskim/izvršnim odlukama, zbog slabog planiranja budžeta i grešaka u klasifikaciji troškova uzrokovanih od same opštine, kao i neodobravanja budžetskih zahteva opštine od MFRT.

Uticaj

Loša klasifikacija troškova rezultira nepravilnim odražavanjem troškova u GFI, posledično može odvesti u nerazumevanje finansijskih aktivnosti opštine.

Preporuka B2

Predsednik treba obezbediti da su poduzete sve radnje da se troškovi planiraju u adekvatnim budžetskim izdavanjima (ili da se preraspodele sredstva kada je potrebno i moguće) i da se plaćanje i registracija troškova vrši na striktan način prema adekvatnim ekonomskim kodovima.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B3 - Precenjivanje kontingentnih obaveza u GFI

Nalaz

Prema članu 18 Uredbe 01/2017 o godišnjim finansijskim izveštajima budžetskih organizacija: "Budžetske organizacije u skladu ZUJFO izveštavaju o svim nepredviđenim obavezama".

Obelodanjivanja kontingentnih obaveza nisu bila potpuna i tačna, jer su bila precenjena za 561,043 €. U ovoj vrednosti primetili smo da su u Registru kontingentnih obaveza obuhvaćeni predmeti koji su sa sudskim odlukama izvršeni 27 plaćanja u vrednosti od 183,023€ . Takođe, je u ovaj registar obuhvaćano i 305 predmeta u vrednosti od 378,019€, koji imaju pravosnažnu odluku od suda, bez regresa od opštine i očekuje se izvršenje plaćanja od Trezora, dakle su neplaćene obaveze i posledično dovodi do potcenjivanja neplaćenih obaveza za ovaj iznos.

Ovo stanje je bilo zbog nedostatka prave komunikacije između finansijskog sektora i pravnog zastupnika opštine, jer je i ovo pitanje tretirano i u izveštaju prethodne godine. Dok je, prema rečima pravnog zastupnika opštine, ovo stanje bilo zbog velikog angažovanja na sudskim ročištima.

Uticaj Netačno obelodanjivanje kontingentnih obaveza uticalo je na njihovo precenjivanje i može dovesti do nerazumevanja finansijskih aktivnosti opštine. Posledično ovo je, zajedno sa ostalim greškama uticalo na mišljenje revizije.

Preporuka B3 Predsednik treba obezbediti da su poduzete radnje za adresiranje uzroka koji su uticali na potcenjivanje kontingentnih obaveza da bi se obezbedilo da su njihova obelodanjivanja potpuna i tačna u GFI.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B4 - Nedostaci u obelodanjivanju neplaćenih obaveza u GFI

Nalaz

Član 17. Uredbe br. 01/2017 o godišnjim finansijskim izveštajima budžetskih organizacija, između ostalog utvrđuje: Budžetske organizacije izveštavaju sve obaveze (račune) generisane do 31. decembra izveštajne godine.

Evidentirali smo da obelodanjivanja neplaćenih obaveza (računa) za 2022. godinu nisu bila potpuna i tačna jer su potcenjena za 418,200€.

Ovo stanje je bilo zbog nedostatka prave komunikacije između finansijskog sektora i ugovornih menadžera koji nisu na vreme vršili dostavljanje primljenih računa.

Uticaj Nepotpuno i tačno obelodanjivanje neplaćenih obaveza uticalo je na njihovo potcenjivanje/precenjivanje i može dovesti do nerazumevanja finansijskih aktivnosti opštine. Posledično ovo, zajedno sa ostalim greškama, uticalo je na mišljenje revizije.

Preporuka B4 Predsednik treba obezbediti da su poduzete radnje za adresiranje uzroka koji su uticali na greške obelodanjivanja za neplaćene obaveze i obezbediti da se svi računi prihvaćaju preko arhive opštine.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje A1 - Nedostaci u izvršenju plaćanja za subvencije i transfere

2.2 Pitanja koja utiču na zaključenje usklađenosti

Pitanje A2 - Nepravilna primena zakonskih uslova za procenu tendera kao neuobičajeno niskih

Nalaz

Član 3.1 Uredbe o neuobičajeno niskim tenderima utvrdio je da će ugovorni autoriteti tražiti od ekonomskih operatera (EO) da objasne ponuđenu cenu kada se ispune svi uslovi kao u nastavku: 1. podneta su najmanje 3 (tri) tendera; 2. ponuđena cena je više od 30% niža od prosečne cene odgovornih tendera; kao i 3. ponuđena cena je više od 10% niža od cene ili troškova drugog najnižeg tendera

U postupku nabavke "Obnova i inventarizacija objekta planinarska alpinistička kuća Shkëlzen Haradinaj" evidentirali smo da su od tri operatera koji su ocenjeni kao odgovorni, dva najjeftinija odbijena sa obrazloženjem da su njihove ponude procenjene kao neuobičajeno niske tendere. Njihovo odbijanje se desilo nakon što EO nisu odgovorili na zahtev Kancelarije za nabavku da objasne ponuđenu cenu, jer prema komisiji za procenu ponuđena cena je bila više od 10% niža od cene ili troškova drugog nižeg tendera. Međutim, procena ponuda kao neuobičajeno niskog tendera nije bila u skladu sa uslovima člana 3.1 Pravila za neuobičajeno niske tendere, jer nije ispunjavala dva od tri uslova utvrđena za procenjivanje tendera kao neuobičajeno niskih. Odnosno, odbijeni tenderi nisu ispunjavali uslove da: ponuđena cena bila je više od 30% niža od prosečne cene odgovornih tendera; a niti više od 10% niža od cene ili troškova drugog najnižeg tendera.

Najjeftinija ponuda bila je u vrednosti od 335,925€, dok je potpisani ugovor u vrednosti 386,224€, ili 50,299€ skuplje.

Prema obrazloženju Kancelarije za nabavke, odbijanje tendera se desilo zbog ne odgovaranja od strane EO na zahtev opštine za objašnjenje dostavljenih cena/ponuda. Iako smo primetili nedostatak znanja u vezi sa zakonskim uslovima javnih nabavki od osoblja angažovanog na proceni ponuda.

Uticaj

Nepravilna primena uslova za procenu tendera kao neuobičajeno niskih, rezultirala je na štetu budžeta opštine, jer je ugovorom dodeljena ponuda za 50,299€ skuplja od najjeftinije ponude.

Preporuka A2

Predsednik treba povećati kontrole u kancelariji za nabavke da bi obezbedio da je osoblje određeno za upravljanje postupcima nabavke upoznato sa zakonskim zahtevima za javnu nabavku i da primenjuje kontrole u svim njenim fazama.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)**Pitanje B5 - Prekoračenje ugovorenih količina preko 30% dozvoljeno za javne okvirne ugovore****Nalaz**

Prema Uputstvu za javne nabavke, tačka 56 Okvirni ugovori tačka 10- Procenjen iznos naveden u tenderskoj dokumentaciji je samo indikativni iznos. Kad god Ugovorni autoritet navodi indikativni iznos, ugovorni autoritet će navesti u tenderskom dosijeu vrednost ili iznos ugovora kao prag ili gornja granica i dozvolice odstupanje od njega, navodeći takođe procenat dozvoljenog neusklađivanja. Dozvoljeno neusklađivanje ne može biti veće od plus/minus trideset odsto (30%). Ako nalozi za kupovinu prelaze ukupan indikativni iznos, ili ukupnu indikativnu vrednost javnog okvirnog ugovora (uključujući + 30%, bez obzira na prvobitni datum isteka javnog okvirnog ugovora, ugovor će biti automatski raskinut.

Dozvoljena neusklađenost plus/minus trideset procenata (30%) odnosi se i na Lote i za poziciju/artikal, i u slučaju postizanja dozvoljenog praga UA ne može vršiti druga poručivanja za taj Lot ili poziciju/artikal.

Sa testiranja plaćanja javnog okvirnog ugovora „Letnje i zimsko održavanje na putevima opštine Dečane“ od 1,933,111€, primetili smo prekoračenje ugovorenog iznosa preko 30% dozvoljenog. Prekoračenje količina imalo je u sedam (7) pozicija u ukupnoj vrednosti od 460,953€.

Takođe, kod ugovora „Program za efikasnu energiju u Opštini Dečani“ od 342,923€ primetili smo prekoračenje ugovorenog iznosa preko 30% dozvoljenog. Prekoračenje količina imalo je u 54 pozicije u ukupnoj vrednosti od 25,943€.

Prekoračenje ugovorenih količina preko 30% dozvoljenih urađeno je uz odobrenje Predsednika opštine sa obrazloženjem omogućavanja završetka projekata prema specifikacijama i potrebama koje su naišle na terenu tokom njihove realizacije.

Uticaoj

Neusklađenost između situacije realizovanih radova i specifikacije ugovora stvara nejasnoću u vezi sa stvarnim potrebama za radom i utiče na pravično sprovođenje ugovora prema ugovornim uslovima i zakonskom okviru javnih nabavki.

Preporuka B5

Predsednik treba obezbediti poboljšanje unutrašnjih kontrola u vezi sa tačnim planiranjem potreba za rad i pravedno sprovođenje zakonskog okvira javnih nabavki. Takođe treba obezbediti da specifikovani projekti ne prekoračavaju proračunatu predmeru, kako u količini tako i u vrednošću kako su utvrđeni uslovima ugovora.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)**Pitanje B6 - Imenovanje i angažovanje službenika za obavljanje posebnih usluga ne u skladu sa zakonima i sprovodljivim pravilima****Nalaz**

AU br. 01/2018 član 7, Zakon o radu 03/L-212 član 10 stav 6 Ugovor za poseban zadatak ne može biti duži od (120) dana tokom jedne (1) godine, Zakon o javnim službenicima br. 06/ L-114 član 84 Sporazumi o posebnim uslugama, prema stavu 4 člana 12 Zakona o civilnoj službi br. 03/L-149 Republike Kosovo, koji su sačinjeni pre stupanja na snagu ovog zakona su važeći do utvrđenog roka u tim sporazumima, u skladu sa gore navedenim odredbama. Nakon tog perioda, sporazumi o posebnim uslugama se sačinjavaju prema odgovarajućem zakonodavstvu za javne nabavke.

Tokom godine Opština je angažovala 113 službenika putem Sporazuma o posebnim uslugama (SPU), od kojih 55 u opštinskoj administraciji u različitim direkcijama, 54 u zdravstvu kao i četiri (4) u obrazovanju. Za ove službenike, opština nije razvila ni formalni postupak zapošljavanja ni postupci nabavke za SPU, ali su se angažovali sa odlukama predsednika opštine. Za 91 zaposlenih bila je odluka za određeni period od šest (6) meseci, dok su 22 ostala imala odluku do završetka mandata predsednika.

Njihovo angažovanje nije urađeno za posebne usluge ili specifične zadatke, već za redovne radne pozicije. Za ove zaposlene opština je u 2022. godini platila 323,288€.

Prema rečima opštinskih službenika, angažovanje osoblja bez postupaka desilo se zato što imaju nedostatak radnika i nemogućnosti razvoj postupka zapošljavanja, kao i potrebe za pokrivanje pozicija nakon penzionisanja nekih radnika. Iako treba napomenuti da se ovo pitanje tretira u kontinuitetu u izveštajima revizije.

Uticaj

Imenovanje službenika na redovne pozicije na određeni period i angažovanje ugovorima za poseban zadatak na duži rok nego što se predviđa, kao i savetnika bez postupka, u suprotnosti je sa odgovarajućim zakonodavstvom. Istovremeno, to povećava rizik angažovanja nenadležnog osoblja za određene pozicije, eliminišući konkurenciju i jednake mogućnosti za zapošljavanje.

Preporuka B6

Predsednik treba obezbediti primenu postupka nabavke za angažovanje osoblja za SPU. Kao i da obezbedi da se ovaj oblik angažovanja primenjuje samo za posebne radove i samo onda kada su zahtevi opravdani od jedinice zahtevanja.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)**Pitanje B7 - Nedostaci u raspodeli subvencija za nevladine organizacije - NVO**

Nalaz Uredba br. 04/2017, član 1. utvrđuje kriterijume, standarde i osnovne procedure za javno finansiranje nevladinih organizacija (u daljem tekstu NVO), sa ciljem uspostavljanja transparentnog i odgovornog sistema za finansiranje javnim fondovima programe i projekte NVO-a koji su od javnog interesa u Republici Kosovo. Takođe, prema članu 12, svaka finansijska podrška za NVO treba da bude objavljena javnim pozivom, koji treba da se objavi na veb stranici pružaoca finansijske podrške i drugim oblicima za obaveštavanje NVO-a, u cilju povećanja konkurentnosti.

Iz testiranje subvencija za finansiranje projekata NVO-a u oblasti kulture, identifikovali smo da se ne primenjuju postupci javnog poziva za izbor korisnika. Odnosno, tokom 2022. godine opština je subvencionisala 11 NVO bez javnih poziva u vrednosti od 24,200€. Štaviše, opština prema članu 22 i 23 Uredbe 04/2017, nije zaključila/potpisala neki ugovor/sporazum sa korisnicima subvencija gde bi naveo način korišćenja sredstava, izveštavanje i nadzor. Ovo se desilo zbog lošeg funkcionisanja unutrašnjih kontrola.

Uticaoj Dodela subvencija bez javnog poziva utiče na transparentnost i smanjenje konkurencije, takođe nepotpisivanje sporazuma/ugovora sa korisnicima subvencija povećava rizik da se budžetska sredstva izdoje i troše u suprotnosti ciljeva Opštine.

Preporuka B7 Predsednik treba obezbediti da se subvencionisanje NVO-a vrši putem javnog poziva kako se utvrđuje Uredbom o kriterijumima, standardima i procedurama javnog finansiranja NVO-a. Takođe, prilikom dodele subvencija, zaključiti sporazum sa korisnicima kako bi se obezbedilo da se sredstva troše za utvrđene ciljeve.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)**Pitanje A3 - Dodela stipendija u suprotnosti uslovima javnog konkursa**

Nalaz Javni konkurs da. 19.08.2021. za dodelu stipendija za studente Opštine Dečani za akademsku 2019-2020. godinu, između ostalog, utvrdio je uslove za konkurisanje kao: da budu redovni studenti na nekim od javnih univerziteta Republike Kosova, da bude student nivoa Bachelor druge godine i više itd. U jednakim uslovima prednost su imala deca palih boraca, osobe sa posebnim potrebama, socijalna pomoć itd. Vrednost opštinske stipendije za studente bila je 300 € godišnje.

Iz testiranja javnog poziva za dodelu stipendija, evidentirali smo tri (3) korisnika stipendija koji nisu ispunjavali kriterijume utvrđene javnim pozivom. Dok dvoje (2) od njih nisu bili studenti nivoa Bachelor jer su diplomirali u vreme kada su aplicirali za stipendiju, jedan od njih je bio angažovan kao opštinski radnik preko Sporazuma o posebnim uslugama tokom 2020/2021. godine kao i bio je student i na privatnom koledžu. Treba napomenuti da su ova trojica dobili stipendije putem žalbi u procesu ocenjivanja aplikanata.

Prema objašnjenjima opštinskih službenika, odobravanje žalbi bilo je zato što se dodela stipendija vršila po prvi put od opštine i poziv je otvoren za akademsku 2019/2020. godinu gde su u ovom periodu oni bili studenti, dok za treći slučaj bilo je zbog teških ekonomskih uslova.

Uticaoj

Dodeljivanje stipendija za studente koji nisu ispunjavali uslove javnog konkursa predstavlja diskriminaciju, ne postiže nameravanu svrhu subvencionisanja stipendija kao i može uticati na destimulisanje zaslužnih studenata da učestvuju na budućim konkursima.

Preporuka A3

Predsednik treba dodati kontrole u proces ocenjivanja aplikanata za dodelu opštinskih subvencija kako bi obezbedio da imaju koristi samo oni koji ispunjavaju kriterijume utvrđene u javnom pozivu.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B8 - Kašnjenja u plaćanju računa i visoki proceduralni troškovi plaćanja izvršenih od Trezora

Nalaz

Prema članu 39.1 Zakona br. 03/L-048 o UJFO-u, svaki valjani račun i zahtev za isplatu za isporučene robe i usluge i/ili za izvršene radove za budžetsku organizaciju moraju da se isplate u roku od trideset (30) kalendarskih dana nakon prijema računa. Dok, prema članu 40, račun se može izvršiti direktno iz Trezora nakon dobijanja pravosnažnog naloga od suda/izvršitelja.

Iz analize baze podataka snabdevača, primetili smo da je opština tokom 2022. godine izvršila plaćanja u vrednosti od 2,156,052€ ili 1,693 slučaja plaćanja koja su prekoračila zakonski rok. Kašnjenja variraju od 1 do 961 dana.

Takođe, na osnovu sudskih odluka, Trezor je izvršio plaćanja u vrednosti od 1,406,368€. Ovaj oblik plaćanja je, pored uticaja na lošu klasifikaciju troškova, uticao i na povećanje troškova, jer je glavni dug prema potraživačima bio 1,250,038€, dok su ostali proceduralni troškovi bili 156,330€.

Ulazak u obaveze bez budžeta i nemar odgovornih službenika uticao je na nerealizaciju plaćanja unutar zakonskog vremenskog roka i ujedno na realizaciju plaćanja sudskim/izvršnim odlukama.

Uticao Kao posledica kašnjenja plaćanja i nedostatka potpunih informacija, može se oslabiti sposobnost opštine da predvidi i upravlja potrebama za likvidnošću. Situacija stvorena da se plaćanja izvrše direktno od strane Trezora kroz postupke izvršenja je uticala na povećanje troškova za opštinu.

Preporuka B8 Predsednik treba obezbediti da se obaveze planiraju/budžetiraju i plaćaju unutar zakonskim vremenskim rokovima sa ciljem da se ne ošteti budžet opštine dodatnim troškovima izvršenja.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B9 - Nedostaci u upravljanju prihodima od poreza na imovinu

Nalaz Zakon br. 06/L-005 o porezu na nepokretnu imovinu, član 11.1 utvrđuje: 11.4 4. Fizičko lice koje ima u vlasništvo ili u posed dve (2) ili više rezidencijalnih jedinica objekta može prijaviti, u skladu sa stavom 1. ovog člana, samo jedan od ovih objekata kao njegovo primarno prebivalište, bez obzira na činjenicu da se jedinice objekata mogu nalaziti u različitim opštinama, dozvoljava mu se odbitak od 15,000€ od procenjene vrednosti jedinice objekta. Pored toga, Ministarstvo finansija, odnosno Departman za porez na imovinu, obavestio je opštine o donetoj odluci za registraciju ličnog broja u slučaju sprovođenja člana 11. Zakona br. 06/L-005, sa ciljem izbegavanja dupliranja/ili nepravilnosti i obezbeđivanja efektivnog sprovođenja ovog člana.

Nakon izvršene analize, u vezi sa sprovođenjem dozvoljenog odbitka za primarno prebivalište i sprovođenjem Odluke o registraciji ličnog broja, identifikovani su nedostaci kao u nastavku:

- Za 887 poreskih obveznika sprovedeno je odbitak od 15,000€ od procenjene vrednosti jedinice objekta, oslanjajući se na član 11 - "Smanjenja za primarno naselje", ali je ovaj odbitak izvršen za imovine lica za koja nije evidentiran lični broj, gde za posledicu rezultira manjim prihodima od poreza na imovinu za oko 19,957€.
- Štaviše, u okviru 887 poreskih obveznika na koje je sproveden odbitak od 15,000€ od procenjene vrednosti jedinice objekta, 737 su poreskih obveznika za koja nije utvrđena kategorija imovine.

Prema službenim potvrdama, ovo pitanje je preneseno iz prethodnih godina, i zbog nedovoljnog osoblja u sektoru poreza na imovinu nije postignuto da se ažuriraju podaci u Protax.

Uticaoj Sprovedenje odbitaka dozvoljenih za obveznike bez ličnog broja i bez izjave da prebivalište poreskog obveznika služi kao primarno prebivalište, može rezultirati netačnim obračunima odbitaka za porez na imovinu i posledično manjim prihodima.

Preporuka B9 Predsednik treba dodati kontrole kako bi obezbedio da se vrši tačna procena poreza na imovinu za poreske obveznike. Zatim da obezbedi bolju koordinaciju između opštine i departmana za porez na imovinu u okviru Ministarstva finansija, sa ciljem poboljšanja beleški u bazi podataka.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B10 - Neverifikacija 20% trenutnog stanja objekata

Nalaz Prema članu 15. tačke 2. Zakona br. 06/L-005 o porezu na nepokretnu imovinu, Opština svake godine treba izvršiti radnje inspekcije (verifikacije) za najmanje 20% svih objekata unutar teritorije Opštine.

Od 10,441 objekta evidentiranih u bazi podataka, opština je registrovala 75 novih imovina, kao i uspela je verifikovati samo 16 od svih imovina ili manje od 1%. Veoma nizak postotak inspekcije pokazuje da opština nije preduzela konkretne radnje za poboljšanje ove situacije, iako je preporuka ponovljena.

Prema rečima službenika, nepotpuna inspekcija se desila zbog nedovoljnog osoblja u sektoru poreza na imovinu.

Uticaoj Nepotpuna verifikacija imovine za svrhe poreza na imovinu može rezultirati nepotpunim informacijama o trenutnoj oporezivoj imovini, kao i uticati na netačnu procenu prihoda za porez na imovinu.

Preporuka B10 Predsednik treba obezbediti postizanje verifikacije 20% nepokretnih objekata kako bi se integrisale sve eventualne promene u bazi podataka za postojeće imovine opštine. Prikupljanje prihoda iz ovog izvora direktno će uticati na realizaciju projekata koji imaju efekat na povećanje kvaliteta usluga za građane opštine.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.3 Ostala pitanja finansijskog upravljanja i usklađenosti

2.3.1 Prihodi

Prihodi realizovani od opštine u 2022. godini bili su 689,783€ ili oko 3% manje nego prethodne godine. Prihodi se odnose na prihode od poreza na imovinu, prihode od građevinskih dozvola, administrativne takse, prihode od poslovnih delatnosti, prihode od zakupa itd.

Pitanje B11 - Žalba od poreskih obveznika za pogrešnu procenu imovina

Nalaz Prema “Zakonu br. 06/L-005 član 12, stav 2, svaka opština je odgovorna za administriranje poreskog procesa na imovinu za nepokretne imovine koje se nalaze na teritoriji opštine. Prema ovom stavu, među odgovornostima opštine su kao u nastavku: Registruje i upravlja podatke o porezu na imovinu u registrima poreza na imovinu, saraduje sa Ministarstvom finansija za procenu nepokretnih imovina. Takođe, prema članu 31 tačka 6 “Opština donosi odluku u vezi sa podnetom žalbom u roku od šezdeset dana od dana prijema žalbe. Opština može obrazloženom odlukom produžiti do trideset kalendarskih dana rok za razmatranje podnete žalbe”.

U vezi sa tretiranjem žalbi poreskih obveznika za pogrešno postavljanje poreza na imovinu, identifikovali smo da je od ukupno 46 žalbi za neodgovarajuću procenu imovina, samo njih 5 (pet) odbijeno, dok je ostali deo žalbi prihvaćen - kao osnovane. Ovo ukazuje na značajan nivo grešaka u bazi podataka.

Ovo se desilo zbog limitiranog osoblja u sektoru poreza na imovinu, kao i nedovoljne komunikacije između opštine i Ministarstva finansija.

Uticaj Neažuriranje informacija i neodgovarajuća procena imovine u bazi podataka poreza na imovinu, može uticati na poteškoće u naplati prihoda od poreza na imovinu i povećanja računa potraživanja kao posledica nezadovoljstva i žalbi građana.

Preporuka B11 Predsednik treba obezbediti bolju koordinaciju između opštine i departmana za porez na imovinu u okviru Ministarstva finansija, sa ciljem poboljšanja beleški u bazi podataka. Takođe, Predsednik treba da poveća kontrole kako bi obezbedio da se vrši tačna procena poreza na imovinu za poreske obveznike.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.3.2 Kapitalna i nekapitalna imovina

Vrednost prikazana u GFI kapitalnih imovina je 14,612,547€, nekapitalnih imovina je 80,342€ kao i zaliha 46,114€.

Pitanje B12 - Nedostaci u procesu inventarizacije i procene nefinansijskih imovina

Nalaz član 19.4.3 Uredbe br. 02/2013 o upravljanju nefinancijskom imovinom utvrđuje da se na kraju svake godine treba vršiti uporedba popisanog stanja sa stanjem registra nefinansijske imovine. Dok član 21. iste ove uredbe utvrdio zahteve za procenu nefinansijskih imovina.

Opština je izvršila proces inventarizacije (popisivanja) nefinansijskih imovina, ali nije bila urađena uporedba popisanog stanja sa stanjem imovina u računovodstvenim registrima, kao što se zahteva članom 19.4.3 Uredbe 02/2013 o upravljanju nefinancijskom imovinom, posledično, nije poznata razlika između računovodstvenog stanja i inventarizacije (popisivanja). Takođe, uopšte nije urađena procena nefinansijskih imovina prema zahtevima člana 20. i 21. Uredbe 02/2013., koja se odnosi na procenu oštećenih imovina, procenu zahteva za otuđenje imovina kao i pripremi izveštaja o imovinama koje se trebaju ukloniti iz upotrebe.

Ovo stanje je uglavnom bilo zbog nedostatka znanja u vezi sa zahtevima uredbe o upravljanju imovinom, kao i nedostatka unutrašnjih vodiča u vezi sa procesom popisa i procene imovine.

Uticaj Neupoređivanje rezultata popisa sa stanjem registara imovine i neprocenjivanje imovine, onemogućava dobijanje bezbednosti u vezi sa tačnošću i potpunosti registara imovina.

Preporuka B12 Predsednik treba obezbediti da će se proces inventarizacije i procene imovine izvršiti prema zahtevima Uredbe 02/2013 o upravljanju nefinancijskom imovinom u budžetskim organizacijama, kao i zatim vršiti upoređivanje rezultata inventarizacije (popisa) sa računovodstvenim stanjem imovina, razjašnjavajući sve razlike.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.3.3 Potraživanja

Opština je u GFI 2022. godine, obelodanila potraživanja u vrednosti od 2,501,524€. Ova vrednost se sastoji od potraživanja od poreza na imovinu kao i zakupnina.

Pitanje B13 - Neefektivno upravljanje računima potraživanja

Nalaz član 26 Zakona o porezu na nepokretnu imovinu 06-L 005, utvrđuje da: "Opština, Ministarstvo finansija i nadležni izvršni organi imaju ovlašćenja i nadležnosti za naplatu zaostalih poreskih obaveza koje premašuju iznos od deset (10) evra i prema članu 27: Ako poreski obveznik ili dužnik nije u potpunosti platio porez i kaznu, ako je izrečena, ili zaostale poreske obaveze, u skladu sa utvrđenim rokovima, opština donosi poslednje pisano obaveštenje u roku od deset (10) radnih dana od isteka posljednjeg dana za plaćanje duga, kojom zahteva plaćanje ukupnog iznosa zaostalih dugovanja najkasnije deset (10) kalendarskih dana od isteka dana kada se pretpostavlja da je dužnik mogao primiti poslednje obaveštenje".

Opština nije preduzela dovoljne zakonske mere i nema efektivnog upravljanja u naplati potraživanja, i kao posledica, njihov rast se nastavlja iz godine u godinu. Računi potraživanja na kraju 2022. godine bili su 2,501,524€, i uporedivši na prethodnu godinu, ukupan rast potraživanja je bio za 404,979€. Njihov najveći deo pripada porezu na imovini, gde je ukupan dug 2,488,336 evra (od kojih je za objekte bilo 1,745,704€, odnosno za parcele 742,623€), kao i 13,188 zakupnina, koje uopšte nemaju promenu od prošle godine.

Povećanje računa potraživanja iz godine u godinu bilo je zbog nepreduzivanja svih mogućih radnji za njihovu naplatu, iako je, prema rečima opštinskih službenika, ovde uticalo i ukidanje obaveze za plaćanje poreza na imovinu u slučaju plaćanja takse za registraciju vozila.

Uticaj Nesprovođenje mehanizama utvrđenih zakonom i odgovarajućim uredbama utiče na kontinuirani rast ovih računa, što rezultira manjim fondovima za postizanje ciljeva, i može uticati i na druge dužnike da ne plaćaju svoje obaveze.

Preporuka B13 Predsednik treba razmotriti sve moguće radnje da bi obezbedio veću efikasnost u naplati računa potraživanja.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.3.4 Funkcija unutrašnje revizije

Jedinica za unutrašnju reviziju (JUR) imala je direktora i jednog člana. Pored strateškog plana, JUR je izradila i godišnji plan rada, gde su uključene pet (5) revizije, koje su i realizovane tokom 2022. godine. Broj preporuka datih u izveštajima revizije je 41, od kojih je 19 bilo sprovedeno, u procesu su bili 11 i 11 ne sprovedeni. Revizije su bile fokusirane na oblast nabavke, pregleda procesa troškova, naplate računa potraživanja, upravljanja osobljem kao i upravljanja ugovorima, dok je period pokriven revizijom uglavnom bio 2022. godine. Komitet za reviziju je bio funkcionalan i održao je četiri (4) sastanka, gde je diskutovano o radu i izveštajima JUR-a

Pitanje B14 - Nedostatak akcionih planova u adresiranju preporuka JUR-a

Nalaz član 5.1.1 Uredbe 01/2019 o osnivanju Jedinice za unutrašnju reviziju utvrđuje da svaki subjekat javnog sektora sa budžetom preko sedam (7) miliona evra treba da ima najmanje tri revizora. Takođe, prema Uredbi 01/2019 o osnivanju i sprovođenju unutrašnje revizije, član 9, tačka 7 - Unutrašnji revizori sistematski prate sprovođenje preporuka u skladu sa akcionim planom koji je odobren od strane rukovodioca subjekta javnog sektora. Takođe prema članu 10 tačka 1.3 iste uredbe - Odgovornost je rukovodioca subjekta javnog sektora za unutrašnju reviziju da obezbedi sprovođenje preporuka za koje su se suglasili za unutrašnju reviziju prema akcionom planu.

JUR u opštini Dečani sastoji se od direktora i jednog člana, a što mora imati najmanje tri revizora.

Sa druge strane, revidirane jedinice nisu pripremile akcione planove za adresiranje preporuka datih u izveštajima unutrašnje revizije. Kao posledica, preporuke UR-a nisu adresirane koliko treba od menadžmenta, gde 11 od 41 preporuke date za 2022. godinu nisu bile adresirane.

Ovo stanje je bilo zbog nedostatka budžeta izdvojenog za ispunjavanje minimalnog broja revizora prema zakonskim zahtevima. Dok je nedostatak planova za adresiranje preporuka JUR-a bio zbog nemara i neodgovornosti odgovornih službenika odgovarajućih direkcija.

Uticaj Nepotpunjavanje JUR-a sa dovoljno osoblja može uticati da unutrašnja revizija ne pokrije sve oblasti sa rizikom. Dok, nedostatak akcionog plana i preduzimanje nedovoljnih radnji od menadžmenta u adresiranju preporuka može rezultirati nastavkom identifikovanih slabosti, neefikasnosti u sistemu unutrašnje kontrole.

Preporuka B14 Predsednik treba obezbedi da će se za zahtevane pozicije vršiti budžetska planiranja na vreme i JUR popuniti sa dovoljno osoblja prema uredbi o osnivanju JUR. Takođe, treba obezbediti pripremu akcionih planova od revidiranih jedinica za adresiranje preporuka unutrašnje revizije i istovremeno obezbediti sprovođenje preporuka datih od JUR.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

3 Sažeta informacija o planiranju i realizaciji budžeta

U ovom poglavlju dali smo sažete informacije o izvorima budžetskih sredstava, utrošku sredstava i prikupljenim prihodima, po ekonomskim kategorijama. Ovo je ilustrovano kroz sledećih tabela i grafikona:

Tabela 1. Troškovi prema izvorima budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ⁵	2022 Troškovi	2021 Troškovi	2020 Troškovi
Izvori fondova	10,649,355	11,245,324	10,801,693	9,785,496	9,845,911
Grant Vlade – Budžet	9,617,646	9,776,628	9,713,779	9,098,298	9,090,915
Finansiranje putem zaduživanja	0	94,003	94,003	32,434	91,161
Prenete iz prethodne godine	0	324,434	322,938	112,052	241,946
Sopstveni prihodi	1,031,709	1,031,709	669,476	530,712	421,890
Unutrašnje donacije	0	18,498	1,496	12,000	0
Spoljne donacije	0	52	0	0	0

Konačni budžet je veći od početnog budžeta za 595,969€. Ovo povećanje bilo je kao rezultat povećanja vladinog granta za 158,982€, povećanja prihoda prenetih iz prethodne godine za 324,434€, povećanja unutrašnjih donacija za 17,524€, povećanja finansiranja od zaduživanja sa 94,003€ kao i spoljnih donacija za 1,026€.

U 2022. godini BO je potrošio 96% konačnog budžeta, uz povećanje od oko 10% u poređenju na 2021. godinu.

Tabela 2. Potrošnja fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

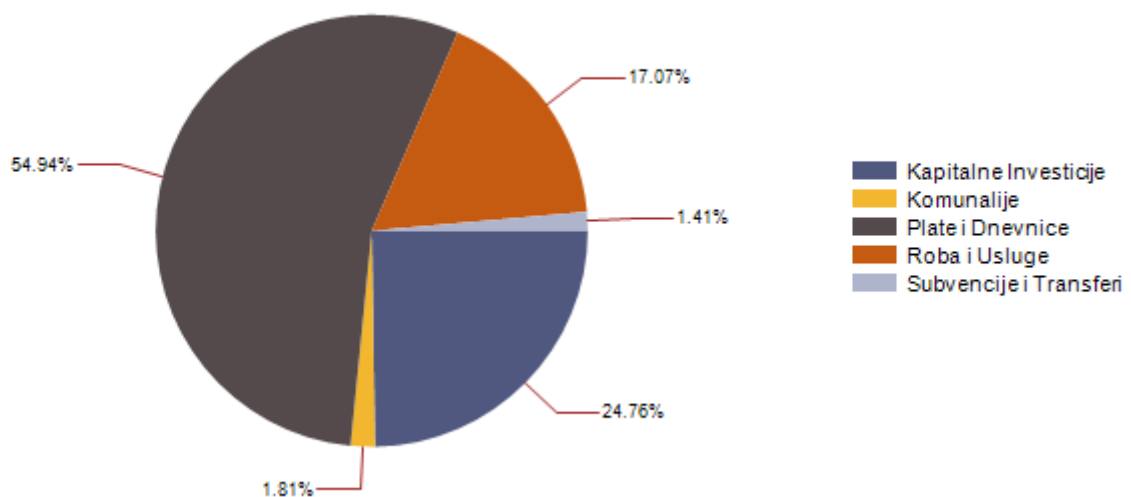
Opis	Početni budžet	Završni budžet	2022 Troškovi	2021 Troškovi	2020 Troškovi
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama	10,649,355	11,245,324	10,801,693	9,785,496	9,845,911
Plate i Dnevnice	5,698,340	5,957,648	5,934,913	5,779,575	5,533,458
Roba i Usluge	1,694,536	1,874,737	1,844,173	1,619,414	1,562,168
Komunalije	156,000	196,000	195,491	154,906	155,000
Subvencije i Transferi	160,000	160,428	152,100	172,625	115,821

Kapitalne Investicije	1,812,000	3,056,511	2,675,016	2,058,976	2,479,464
Rezerve	1,128,479	0	0	0	0

Objašnjenja za promene u kategorijama budžeta su data u nastavku:

- Konačni budžet za plate i dnevnice je povećan za 259,308€. Povećanje je bilo kao rezultat odluke Vlade od 252,985€ da bi omogućila usaglašavanje budžetskih izdvajanja u kategoriji plata i dodataka, kao i povećanje od prihoda prenetih iz prethodne godine od 6,323€;
- Budžet za robe i usluge je povećan za 180,201€. Povećanje je bilo od prenetih prihoda za 177,683€ kao i od donacija od 2,518€; kao i
- Budžet za kapitalne investicije je povećan za 1,244,511€. Povećanje je bilo od prenetih prihoda za 100,000€, od donacija za 16,032€ kao i iz kategorije Rezerve 1,128,479€ za finansiranje 11 kapitalnih projekata za 2022. godinu.

Prema podacima ISUFK-a, troškovi tokom 2022. godine za projekat 00098 su bili 94,003 €. Oni su realizovani od Programa za ekonomski oporavak i odnose se na nadoknadu plata osoblja (u sektoru zdravstva, socijalne zaštite i obrazovanja) prema odlukama centralnog nivoa.

Prihodi realizovani od opštine u 2022. godini bili su 689,783€ ili oko 3% manje nego

prethodne godine. Prihodi se odnose na prihode od poreza na imovinu, prihode od građevinskih dozvola, administrativne takse, prihode od poslovnih aktivnosti, prihode od zakupa itd.

Tabela 3. Prihodi (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2022 Prijemi	2021 Prijemi	2020 Prijemi
Ukupno prihodi	1,031,709	1,031,709	689,783	712,376	409,922
Poreski prihodi	804,112	804,112	387,433	473,002	232,312
Neporeski prihodi	227,597	227,597	302,350	238,124	177,610
Ostali prihodi	0	0		1,250	

4 Napredak u sprovođenju preporuka

Izveštaj revizije o GFI za 2021. je rezultirao sa 15 preporuka. Opština je pripremila akcioni plan u kojem je navedeno kako će sprovesti date preporuke. Međutim, opština nije izveštavala o realizaciji preporuka kroz periodične izveštaje o realizaciji preporuka koje je trebalo dostaviti 30.09.2022. i 31.03.2023. Do kraja revizije za 2022. godinu sprovedena je jedna (1) preporuka, dok za 14 preporuka Implementacija nije počela, kao što je prikazano u tabeli ispod. 2. Za potpuniji opis preporuka i načina na koji su one adresirane, pogledajte tabelu preporuka br. 4.

Grafikon 2. Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne godine

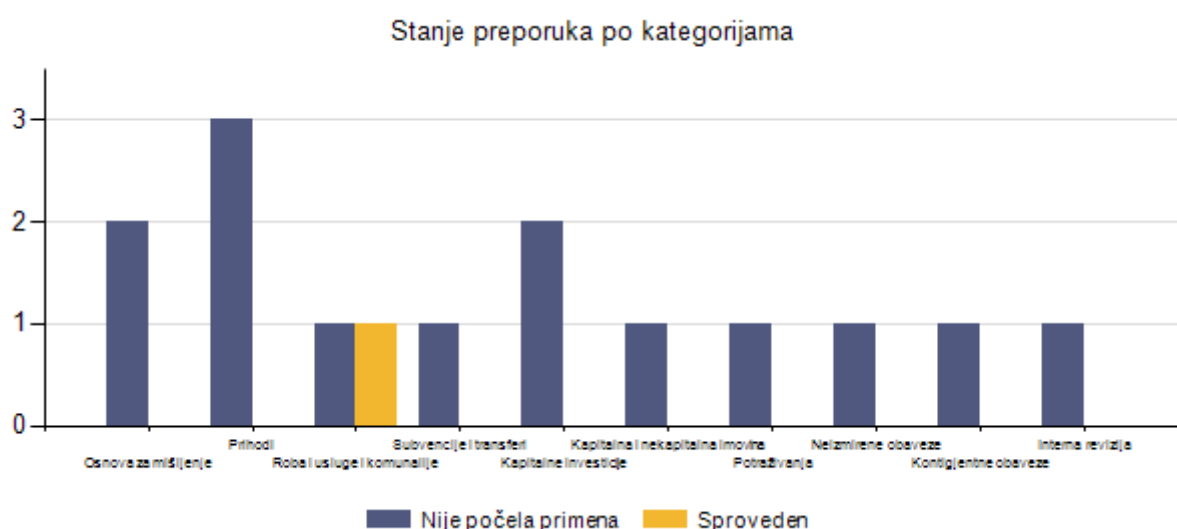

Tabela 4 Rezime preporuka iz prethodne godine

Br.	Oblast Revizije	Preporuke iz 2021 godine	Preduzete akcije	Status
1.	Osnova za mišljenje	Predsednik treba da obezbedi funkcionisanje unutrašnje kontrole u vođenju registara imovine uspostavljanjem komunikacije između službenika za imovinu s jedne strane i finansijskog odeljenja sa druge strane kako bi se osiguralo da je sva opštinska imovina ispravno identifikovana i registrovana u relevantnim registrima opštinske imovine.	I ove godine smo evidentirali istu pojavu.	Nije počela primena
2.	Osnova za mišljenje	Predsednik treba da obezbedi da su preduzete mere za adresiranje uzroka koji su uticali na kvalifikaciju revizorskog mišljenja, kako bi obezbedio da informacije u vezi sa	I u ovoj godini smo evidentirali nedostatke u	Nije počela primena

		prihodima budu potpune i tačne u GFI.	obelodanjivanju podataka u GFI.	
3.	Prihodi	Predsednik treba da obezbedi bolju saradnju i komunikaciju između Sektora za porez na opštinsku imovinu i Ministarstva finansija, kako bi se otklonile eventualne greške u podacima za obračunat porez.	I ove godine smo evidentirali istu pojavu.	Nije počela primena
4.	Prihodi	Predsednik treba da obezbedi postizanje 20% verifikacije nepokretnosti kako bi se sve moguće promene integrisale u bazu podataka postojeće imovine opštine. Naplata prihoda iz ovog izvora direktno će uticati na realizaciju projekata koji utiču na povećanje kvaliteta usluga za građane opštine.	Verifikacija 20% imovina nije postignuto ni u 2021. godini.	Nije počela primena
5.	Prihodi	Predsednik treba da obezbedi bolju koordinaciju između opštine i odeljenja za porez na imovinu u okviru Ministarstva finansija, kako bi se unapredila evidencija u bazi podataka. Takođe, Predsednik treba da poveća kontrole kako bi osigurao da se izvrši tačna procena poreza na imovinu za poreske obveznike.	I ove godine smo evidentirali istu pojavu.	Nije počela primena
6.	Roba i usluge i komunalije	Predsednik treba da obezbedi primenu procedura nabavke za angažovanje osoblja za SPS. Takođe, obezbedite da se ovaj oblik angažovanja primenjuje samo na određene poslove i samo kada su zahtevi razumni od strane jedinica koje zahtevaju.	I ove godine smo evidentirali istu pojavu.	Nije počela primena
7.	Roba i usluge i komunalije	Predsednik treba da preduzme sve neophodne radnje da se preplaćena sredstva vrate u opštinski budžet i da ojača kontrole nad upravljanjem ugovora i izvršenjem isplata kako bi se osiguralo da se takvi slučajevi ne ponove.	Pitanje je tretirano od strane opštine i ova preporuka je sprovedena.	Sproveden

8.	Subvencije i transferi	Predsednik treba da obezbedi da se subvencionisanje NVO vrši putem javnog poziva kako je definisano Uredbom o kriterijumima, standardima i procedurama za javno finansiranje NVO. Takođe, u slučaju davanja subvencija, zaključiti ugovore sa korisnicima kako bi se obezbedilo da se sredstva troše za postavljene ciljeve.	I ove godine smo evidentirali istu pojavu.	Nije počela primena
9.	Kapitalne investicije	Predsednik treba da obezbedi unapređenje unutrašnjih kontrola koje se odnose na tačno planiranje radnih potreba i pravilno sprovođenje zakonskog okvira javnih nabavki. Takođe mora da obezbedi da navedeni projekti ne prelaze procenjenu veličinu i po količini i po vrednosti kako je definisano uslovima ugovora.	I ove godine smo evidentirali istu pojavu.	Nije počela primena
10.	Kapitalne investicije	Predsednik treba da obezbedi da se poduzmu sve radnje za planiranje troškova u adekvatnim budžetskim izdvajanjima (ili za preraspodelu sredstava kada je to neophodno i izvodljivo) i da se isplata i evidentiranje rashoda vrši striktno u skladu sa adekvatnim ekonomskim kodovima.	Nisu preduzete potrebne radnje jer smo i ove godine evidentirali istu pojavu.	Nije počela primena
11.	Kapitalna i nekapitalna imovina	Predsednik treba da obezbedi da se proces popisa i procene imovine vrši u skladu sa zahtevima Uredbe 02/2013 o upravljanju nefinansijskom imovinom u budžetskim organizacijama, a zatim da uporedi rezultate popisa sa računovodstvenim bilansom imovine, objašnjavajući sve razlike.	Nisu preduzete potrebne radnje jer smo i ove godine evidentirali istu pojavu.	Nije počela primena
12.	Potraživanja	Predsednik treba da razmotri sve moguće radnje kako bi se obezbedila veća efikasnost u naplati potraživanja.	Nisu dovoljne radnje u ovom pravcu jer je i u ovoj godini nastavljen njihov rast.	Nije počela primena
13.	Neizmirene obaveze	Predsednik treba da obezbedi da se obaveze planiraju/budžetiraju i isplaćuju u zakonskim rokovima kako se ne bi oštetio opštinski budžet dodatnim troškovima izvršenja.	I ove godine smo evidentirali istu pojavu.	Nije počela primena
14.	Kontingentne	Predsednik treba da obezbedi da su	I ove godine	Nije počela primena

	obaveze	preduzete mere za adresiranje uzroka koji su doveli do potcenjivanja potencijalnih obaveza kako bi se obezbedilo da njihova obelodanjivanja budu potpuna i tačna u GFI.	smo evidentirali da je urađeno potcenjivanje kontingentnih obaveza.	
15.	Interna revizija	Predsednik treba da obezbedi da je potrebno planiranje budžeta za tražene pozicije i da JUR ima dovoljno osoblja u skladu sa uredbom o osnivanju JUR. Takođe treba da obezbedi pripremu akcionih planova od strane revidiranih jedinica za adresiranje preporuka unutrašnje revizije i u isto vreme da obezbedi sprovođenje preporuka datih od JUR.	I ove godine smo evidentirali istu pojavu.	Nije počela primena

*Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti prevladava verzija na albanskom jeziku.

Vlora Spanca, Generalna revizorka

Zukë Zuka, Pomoćnik Generalne Revizorke

Shehrije Shala, Direktorka revizije

Ylber Sadiku, Vođa tima

Xhevat Seferi, Član tima

Dodatak I: Pismo potvrde

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIC OF KOSOVA
REPUBLIKA KOSOVA

KOMUNA E DEÇANIT
MUNICIPALITY OF DEÇAN
OPSTINA DEÇAN

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me gjetjet e Auditorit të Përgjithshëm për vitin 2022 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën e Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Pasqyrave Financiare të Komunës së Deçanit, për vitin 2022 (në tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- pajtohem me gjetjet dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit;
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për zbatimin e tyre.

Bashkim Ramosaj

Kryetar i Komunës

Data: 24 prill 2023, Deçan

Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR i drugih delova Izveštaja Revizije

Izveštaj revizora o finansijskim izveštajima⁵ treba da sadrži jasnu izjavu mišljenja koja se odnosi na finansijske izveštaje, na osnovu zaključaka izvedenih iz dokaza dobijenih tokom revizije. Kada se revizija vrši i radi procene usaglašenosti sa drugim zakonima i propisima, revizori imaju dodatnu odgovornost da izveštavaju o usklađenosti sa vlastima⁶, što rezultira zaključkom o usklađenosti.

U cilju utvrđenja da li je mišljenje o finansijskim izveštajima modifikovano ili nije modifikovano, revizor treba da obezbedi da rezultati revizije uključuju otkriveni ne materijalni ili otvorene druge nepravilne izjave proširene ili jedan (ili više) moguće pretpostavljenom u slučaju ograničenja delokruga.

Pogrešno prikazivanje je razlika između prijavljenog iznosa, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja artikla finansijskog izveštaja i količine, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja koja zahteva da artikal bude u skladu sa primenljivim okvirom finansijskog izveštavanja. Pogrešna prikazivanja mogu nastati iz greške ili prevare.

odlomak od MSVIR 200)

Forma mišljenja

-Ne-modifikovano mišljenje

Formuliše se kada nisu pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti ili su pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti, jedna ili objedinjena, što nije jednaka sa ili ne premašuje nivo materijalnosti finansijskih izveštaja u celini ili pogrešnih prikazivanja i/ili odstupanja otkrivena u određenoj klasi transakcija nije jednaka ili premašuje nivo najnižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija. Takođe se formuliše ako nema ograničenja obima ili kada ograničenje obima ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja i / ili ne usklađivanja.

Ograničenje obima nastaje kada revizor nije u mogućnosti da prikupi dovoljno revizijskih dokaza da bi zaključio da finansijski izveštaji u celini su slobodni od materijalnog pogrešnog prikazivanja.

Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije** ukoliko se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Promene mišljenja u revizorskom izveštaju

Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja i/ili ne usklađenost, revizor treba da modifikuje mišljenje u izveštaju revizije.

Modifikovana mišljenja mogu biti:

- Kvalifikovano,
- Protivno, ili
- Odricanje od mišljenja

Kvalifikovano mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili odstupanja, pojedinačni ili agregat koji je jednak ili premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada su pogrešna prikazivanja i / ili neslaganja otkrivena unutar date klase transakcija jednaka ili prevaziđe nivo niže značajnosti utvrđenog za tu klasu transakcija. Takođe je formulisan ako ne postoji ograničenje obima koje ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja.

Protivno mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili neusklađenosti, pojedinačna ili agregat, što premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada se pogrešno prikazivanje i / ili neusaglašenosti otkrivena u okviru određene klase transakcija daleko premašuju nivo nižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija.

“Rasprostranjena” je termin koji se koristi u kontekstu grešaka i / ili neusklađenosti da bi se opisali efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijske izveštaje ili potencijalni efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijskim izveštajima, ako postoje takvi, koji nisu otkriveni zbog nemogućnosti pribavljanja dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza. Rasprostranjeni efekti u finansijskim izveštajima su oni koji su, po revizorovoj proceni:

- a) a) Ne ograniče se samo na elemente, račune ili određene stavke finansijskih izveštaja
- b) Ako se tako ograniče, predstavljati ili može predstavljati značajan deo finansijskih izveštaja; ili

U vezi sa obelodanjivanjima, su od suštinskog značaja za razumevanje finansijskih izveštaja.

Odricanje od mišljenja

Formuliše se kada ograničenje obima, tj. nemogućnosti da obezbede dovoljne odgovarajuće revizorske dokaze, je materijalne ili raširene prirode.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku u cilju shvatanja revizije, odgovornosti revizora ili revizorski izveštaj, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Završne beleške

- ¹ Usklađenost sa vlastima – usklađenost sa svim relevantnim zakonima, pravilima, propisima, standardima i dobrim praksama u javnom sektoru
- ² Drugi izveštaji su uslov člana 8 Uredbe 01/2017 o Godišnjem Finansijskom Izveštavanju
- ³ Kolektivno referisanih kao usklađenost sa vlastima
- ⁴ Pitanje A i Preporuka A - znači nova pitanja i preporuke
Pitanje B i Preporuka B - znači ponovljena pitanja i preporuke
Pitanje C i Preporuka C- znači delimično ponovljena pitanja i preporuke.
- ⁵ Završni Budžet – odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija
- ⁶ Finansijski izveštaji javnog sektora takođe uključuju izjave o izvršenju budžeta
- ⁷ Usklađenost sa vlastima: usklađenost sa zakonima, propisima, standardima ili dobrim praksama.